

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om stärkande av köpkraft 2023 och till lag om ändring av lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att barnbidragslagen, lagen om utkomstskydd för arbetslösa, lagen om utkomststöd, lagen om studiestöd och sjukförsäkringslagen ändras temporärt i syfte att genomföra stödjande åtgärder som stöder köpkraften. Det föreslås att lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn ändras permanent.

För att stödja barnfamiljer föreslås det att arbetslöshetsförmånernas barnförhöjning, barnbidragets ensamförsörjartillägg, studiepenningens försörjarförhöjning och utkomststödet grunddel för barn under 18 år höjs temporärt. Det föreslås att maximibeloppet för vårdtillägget till stödet för privat vård av barn enligt lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn höjs permanent.

Det föreslås att årssjälvriskens i systemet för läkemedelsersättning enligt sjukförsäkringslagen fryses till 2022 års nivå år 2023.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2023 och avses bli behandlad i samband med den.

De andra lagarna än den lag som gäller ändring av lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn avses träda i kraft den 1 januari 2023 och gälla till utgången av 2023. Lagen om ändring av lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn avses träda i kraft den 1 mars 2023.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
MOTIVERING	4
1 Bakgrund och beredning.....	4
1.1 Bakgrund.....	4
2 Nuläge och bedömning av nuläget.....	5
2.1 Barnbidrag.....	5
2.2 Utkomstskyddet för arbetslösa.....	6
2.3 Studiestöd.....	7
2.4 Utkomststöd	7
2.5 Årssjälvrisk i systemet för läkemedelsersättning.....	8
2.6 Stöd för privat vård och vårdtillägg	8
2.7 Bedömning av nuläget.....	10
3 Målsättning	10
4 Förslagen och deras konsekvenser.....	11
4.1 De viktigaste förslagen.....	11
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	11
4.2.1 Ekonomiska konsekvenser	11
4.2.1.1 Konsekvenser för den offentliga ekonomin	11
4.2.1.2 Konsekvenser för hushållen	13
4.2.1.3 Konsekvenser för företagen	16
4.2.2 Konsekvenser för myndigheterna	16
4.2.3 Övriga samhällseliga konsekvenser.....	17
5 Remissvar	18
6 Specialmotivering	19
6.1 Barnbidragslagen	19
6.2 Lagen om utkomstskydd för arbetslösa.....	19
6.3 Lagen om utkomststöd	19
6.4 Lagen om studiestöd	20
6.5 Sjukförsäkringslagen.....	20
6.6 Lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn	21
7 Ikraftträdande.....	21
8 Förhållande till andra propositioner.....	21
8.1 Samband med andra propositioner.....	21
8.2 Förhållande till budgetpropositionen	21
9 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	22
LAGFÖRSLAG	24
1. Lag om temporär ändring av 7 § i barnbidragslagen	24
2. Lag om temporär ändring av 6 kap. 6 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.....	25
3. Lag om temporär ändring av 9 § i lagen om utkomststöd.....	26
4. Lag om temporär ändring av lagen om studiestöd	27
5. Lag om temporär ändring av 5 kap. 8 § i sjukförsäkringslagen	28
6. Lag om ändring av 5 § i lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn	29
BILAGA	30
PARALLELLTEXTER	30
1. Lag om temporär ändring av 7 § i barnbidragslagen	30

2. Lag om temporär ändring av 6 kap. 6 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.....	31
3. Lag om temporär ändring av 9 § i lagen om utkomststöd.....	32
4. Lag om temporär ändring av lagen om studiestöd.....	33
5. Lag om temporär ändring av 5 kap. 8 § i sjukförsäkringslagen.....	34
6. Lag om ändring av 5 § i lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn	35

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Rysslands krig i Ukraina har radikalt förändrat inte bara den finska och europeiska säkerhetspolitiska omgivningen, utan också det ekonomiska läget och de ekonomiska utsikterna. Första gången på länge hotas Europa av brist på basförnödenheter — uppvärmning, mat och konsumtionsvaror — vilket också leder till att priserna stiger. Rysslands angrepp mot Ukraina kommer indirekt att påverka medborgarnas köpkraft.

Regeringen strävar efter att kompensera för de stigande elpriserna fullt ut och vidtar riktade åtgärder för att förhindra att oskäligen situationer uppstår. I åtgärderna till stöd för köpkraften beaktas särskilt barnfamiljer med låga inkomster: regeringen beslutade i samband med behandlingen av budgetpropositionen för 2023 om temporära höjningar av flera förmåner inom den sociala tryggheten som barnfamiljer använder. Dessutom beslutades det att årssjälvrisk i systemet för läkemedelsersättning ska hållas på 2022 års nivå även 2023.

Det föreslås att maximibeloppet för vårdtillägget till stödet för privat vård av barn enligt lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn (1128/1996) höjs permanent.

Regeringens proposition har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet i samarbete med undervisnings- och kulturministeriet och Folkpensionsanstalten (FPA). Under beredningen av propositionen begärdes utlåtande av följande instanser: Akava ry, Riksdagens justitieombudsman, Förbundet för underhållsansvariga rf, Finlands näringsliv, Förbundet för Särföräldrar rf, Pensionärsförbundets intresseorganisation PIO rf, Helsingfors stad, Helsingfors universitets-apotek, Hyvinvointiala HALI ry, Isät lasten asialla ry, Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat KT, barnombudsmannen, Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet Fimea, Läkärföretagen rf, Barnfamiljernas Intresseorganisation rf, Centralförbundet för Barnskydd rf, Lääketeollisuus ry, Mannerheims Barnskyddsförbund, Stjärnfamiljer rf, justitieministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, Rädda barnen rf, Pienperheyhdistys r.y., Birkalands välfärdsområde, Rinnakkaislääketeollisuus ry, SOSTE Finlands social och hälsa rf, STTK rf, Finlands Kommunförbund rf, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, Finlands Yrkesstuderandes Förbund - SAKKI rf, Finlands apotekareförbund r.y., Finlands Farmaciförbund rf, Suomen Hammaslääkäriliitto—Finlands Tandläkarförbund ry, Finlands Gymnasistförbund rf, Suomen Lääkäriliitto ry—Finlands Läkarförbund ry, Parallellimportörer av Läkemedel i Finland rf, Suomen opiskelija-Allianssi (OSKU ry), Finlands studerandekårers förbund - SAMOK rf, Finlands Provisorförening rf, Finlands studentkårers förbund (FSF) rf, Företagarna i Finland rf, jämställdhetsombudsmannen, Institutet för hälsa och välfärd (THL), Terveyspalvelualan Liitto ry, Työttömien Keskusjärjestö ry, Arbetslöshetskassornas Samorganisation rf, justitiekanslern i statsrådet, finansministeriet, Finlands Föräldraförbund rf, Egentliga Finlands välfärdsområde, Befolkningsförbundet, Förbundet för Ensamstående Föräldrar rf och diskrimineringsombudsmannen.

Propositionen har behandlats vid delegationen för kommunal ekonomi och kommunalförvaltning.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Barnbidrag

Folkpensionsanstalten betalar barnbidrag för att ersätta kostnaderna för barn, och det är en förmån som betalas för varje barn, till alla barnfamiljer. Enligt barnbidragslagen (796/1992) betalas barnbidrag för underhåll av barn som inte har fyllt 17 år. Barnbidragslagen tillämpas i enlighet med lagen om bosättningsbaserad social trygghet i gränsöverskridande fall (16/2019) på barn som är bosatta i Finland eller som anses ha ställning som bosatta i Finland.

Barnbidraget är skattefri inkomst. Egendom och inkomster inverkar inte på barnbidragets belopp. Barnbidraget är en förmån som inte är indexbunden.

Enligt 6 § i barnbidragslagen har den som mottagare meddelade förälder till eller vårdnadshavare för barnet i vars vård barnet är rätt att lyfta barnbidraget. Om det uppstår oklarhet om vem som har rätt att lyfta barnbidraget, har den person rätt att lyfta bidraget som huvudsakligen har hand om barnets vård och fostran. Om någon annan person har hand om barnets vård och fostran, har han eller hon rätt att lyfta barnbidraget. Barnbidrag som betalas för samma barn kan betalas endast till en person. Således kan barnbidrag inte betalas till båda föräldrarna exempelvis vid växelvist boende.

Med stöd av 7 § i barnbidragslagen stiger barnbidragets per barn för varje barn fram till det femte barnet. Därefter betalas det för varje påföljande barn samma belopp som det betalas för det femte barnet. Barnbidraget för ett barn är 94,88 euro i månaden. Om en person har rätt att lyfta barnbidrag för flera än ett barn, är barnbidragets belopp enligt 2 mom. för det andra barnet 104,84 euro per månad, för det tredje barnet 133,79 euro per månad, för det fjärde barnet 153,24 euro per månad och för varje påföljande barn 172,69 euro per månad.

Syftet med ensamförsörjartillägget är att stödja hushåll med en förälder. Barnbidragets ensamförsörjartillägg är 63,30 euro per månad för varje barn som berättigar till barnbidrag. Ensamförsörjartillägget betalas om mottagaren av barnbidrag inte lever i äktenskap eller samboförhållande eller om han eller hon har flyttat ifrån sin make i syfte att upphöra med samlevnaden. Vårdformen för ett barn inverkar inte på erhållande av ensamförsörjartillägg. Tillägg erhålls alltså även om föräldrarna har gemensam vårdnad, om de övriga villkoren uppfylls. Om villkoren uppfylls har en förälder rätt till ensamförsörjartillägg även i de situationer då föräldrarna bor åtskilda och barnet turas om att bo hos båda föräldrarna. Barnbidrag som betalas för samma barn kan dock betalas endast till en person.

Om ett barn (på bekostnad av ett välfärdsområde som inleder sin verksamhet vid ingången av 2023) vårdas i institutions- eller familjevård en längre tid än en kalendermånad, betalas barnbidraget på framställning av välfärdsområdet från ingången av den kalendermånad som följer på den då vården började till det välfärdsområde som i första hand svarar för vårdkostnaderna. Med barnbidraget ska därvid gottgöras de vårdkostnader som en enskild person, ett välfärdsområde eller staten svarar för. Ett eventuellt överskott ska utges till den som har rätt till barnbidraget. När ett barn är placerat i familjevård, kan FPA efter att ha hört välfärdsområdet ge familjevårdaren rätt att lyfta barnbidraget. Om barnet är i anstalts- eller familjevård och barnbidraget betalas till välfärdsområdet eller om barnbidraget betalas till barnet självt, är barnbidraget 94,88 euro per kalendermånad. För en ensamförsörjares barn betalas barnbidraget höjt med 63,30 euro per kalendermånad.

Barnbidrag kan i vissa situationer betalas till ett barn som fyllt 15 år. Dessutom kan FPA, av synnerligen vägande skäl och om barnets bästa kräver det, på framställning av välfärdsområdet

bestämma att barnbidraget ska betalas till den ena av barnets föräldrar eller vårdnadshavare, till någon annan lämplig person eller till välfärdsområdet för barnets underhåll.

Barnbidraget betalas från och med ingången av kalendermånaden efter den under vilken barnet har fötts eller rätten till barnbidrag har börjat till utgången av den kalendermånad under vilken barnet fyller 17 år. Enligt 9 § i barnbidragslagen beviljas barnbidrag inte utan särskilda skäl retroaktivt för längre tid än sex kalendermånader före ansökan.

På Åland baserar sig utbetalningen av barnbidrag på landskapslagen. Landskapsregeringen beslutar om barnbidragens belopp.

I december 2021 fick 535 576 familjer barnbidrag. I dessa familjer fanns det sammanlagt 968 370 barn, vilket är 17 % av befolkningen. Av de familjer som fick barnbidrag var 44 % enbarnsfamiljer, och i 5 % av familjerna fanns minst fyra barn. Antalet familjer som fick ensamförsörjartillägg uppgick i december 2021 till 107 228, vilket var 20 % av alla de familjer som fick barnbidrag. Antalet barn för vilka det betalades ensamförsörjartillägg var 173 722. År 2021 betalade Folkpensionsanstalten sammanlagt ca 1,36 miljarder euro i barnbidrag.¹

2.2 Utkomstskyddet för arbetslösa

Barnförhöjningen inom utkomstskyddet för arbetslösa betalas till inkomstrelaterad dagpenning, grunddagpenning och arbetsmarknadsstöd.

Barnförhöjning kan betalas, om den som får arbetslöshetsförmån har vårdnaden om ett barn under 18 år. Mottagare av arbetslöshetsförmån har rätt till barnförhöjning också för makens eller sambons minderåriga barn, om barnet bor i samma hushåll tillsammans med mottagaren av arbetslöshetsförmånen.

Barnförhöjningen uppgår från och med den 1 augusti 2022 till 5,61 euro för ett barn, till sammanlagt 8,23 euro för två barn och till sammanlagt 10,61 euro för tre eller flera barn. Barnförhöjning betalas för fem dagar i veckan. Barnförhöjningen justeras normalt årligen i förhållande till folkpensionsindex.

Som barn som sökanden försörjer betraktas ett biologiskt barn eller adoptivbarn som bor i samma hushåll som sökanden. Som ett barn som sökanden försörjer betraktas likaså ett barn för vilket sökanden är skyldig att betala underhållsbidrag, även om barnet inte bor i samma hushåll som sökanden. Det har ingen betydelse om barnet bor i Finland eller utomlands, bara sökandens underhållsskyldighet har utretts. En familjehemsförälder eller en adoptivförälder beviljas inte barnförhöjning.

I vissa fall kan barnförhöjning betalas till ett organ i välfärdsområdet för att användas för barnets underhåll.

Tidsfristen för ansökan om barnförhöjning är densamma som för ansökan om arbetslöshetsförmån. Barnförhöjning beviljas inte utan särskilt vägande skäl retroaktivt för längre tid än tre månader före den tidpunkt då ansökan anhängiggjordes.

¹ [Kelan lapsiperhe-etuustilasto 2021](#) (på finska och svenska)

År 2020 fick 35,9 procent av mottagarna av inkomstrelaterad dagpenning, 30,1 procent av mottagarna av grunddagpenning och 28,3 procent av mottagarna av arbetsmarknadsstöd barnförhöjning. Till mottagare av inkomstrelaterad dagpenning betalades 2020 barnförhöjningar till ett belopp av 88 135 000 euro, till mottagare av grunddagpenning till ett belopp av 24 134 000 euro och till mottagare av arbetsmarknadsstöd till ett belopp av 105 755 000 euro.

2.3 Studiestöd

En vårdnadshavare till ett barn under 18 år som får studiepenning enligt lagen om studiestöd (65/1994) har rätt till studiepenningens försörjarförhöjning. Med vårdnadshavare för barn avses vårdnadshavare enligt lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt ([361/1983](#)). Försörjarförhöjningen betalas som en del av varje vårdnadshavares studiepenning. Antalet barn och hos vem barnet bor inverkar inte på försörjarförhöjningen.

Studiepenningens försörjarförhöjning är 107,17 euro per månad från och med den 1 augusti 2022. Studiepenningens grundbelopp för en studerande som är berättigad till försörjarförhöjning är 268,23 euro per månad från och med den 1 augusti 2022. Således kan en studerande som försörjer ett barn få studiepenning till ett belopp av sammanlagt 375,40 euro per månad. I studiepenningens eurobelopp som betalas ut den 1 augusti 2022 ingår en extra indexhöjning som är i kraft 2022 (3,5 procent).

En studerande som får studiepenning beviljas dessutom statsborgen för studielån, som är 300 euro i månaden för en studerande under 18 år och 650 euro i månaden för andra studerande. För den som studerar utomlands är statsborgen dock 800 euro per månad.

Läsåret 2021—2022 var utgifterna för studiepenningens försörjarförhöjning 16,5 miljoner euro och 26 800 studerande fick den. Av dem studerade 15 900 på högskolenivå och 10 900 på andra stadiet. Av dem som fick försörjarförhöjning var 19 900 kvinnor och 6 900 män. Medianåldern var 32 år.

En förutsättning för beviljande av studiestöd är små inkomster. För närvarande kan en studerande i vanliga fall ha inkomster på högst 1 300 euro i genomsnitt per månad under nio månader (1,9—31,5) per år när han eller hon studerar på heltid och dessutom få studiestöd till fullt belopp för hela läsåret. Studiestödet är till övervägande del lånebaserat så att lånets andel är 63 procent (650 euro/mån.) av stödet till en studerande som har vårdnad om barn (1 025,40 euro/mån.). Studiepenningens belopp för dem som har vårdnad om barn uppgår den 1 augusti 2022 till sammanlagt 375,40 euro per månad.

2.4 Utkomststöd

Utkomststöd beviljas en person eller familj. Vid bedömningen av stödbehovet jämförs familjens disponibla inkomster och förmögenhet med de utgifter som enligt lagen om utkomststöd anses nödvändiga. En central utgiftspost som tas med i kalkylen är den grunddel som ska beaktas separat för varje familjemedlem och som är ett kalkylerat belopp av utgifterna för det dagliga livet. Barnens grunddelar har definierats så att barn i olika åldrar och på olika plats i syskonskaran får en grunddel som är något olika i storlek. Barnens grunddel utgör en viss procentandel av grunddelen för ensamstående personer (för barn i åldern 10—17 år 70 procent och för barn under 10 år 63 procent av grunddelen för ensamstående. Grunddelen är fem procentenheter lägre för det andra barnet och tio procentenheter lägre för det tredje barnet och för varje följande barn).

Beloppen av utkomststödets grunddel har fastställts i lagen om utkomststöd (1412/1997) och är bundna till folkpensionsindex. Barnens grunddelar höjs på samma sätt som vuxnas grunddelar normalt vid årsskiftet. Nu har en tidigare lagd indexhöjning av grunddelarna genomförts med anledning av prisstegringen från den 1 augusti 2022 och den egentliga indexhöjningen genomförs den 1 januari 2023.

Antalet barnfamiljer som får utkomststöd är ca 25 000 per månad, beroende på månad. I familjerna bor något under 50 000 barn. Största delen av de barnfamiljer som får utkomststöd har 1 eller 2 barn. Utkomststöd fås i perioder av mycket olika längd. Det talas om långvarigt utkomststöd när man under minst tio månader under ett år har varit berättigad till utkomststöd.

I tabellen nedan anges de nu aktuella beloppen av utkomststödets grunddelar för barn i olika åldrar och på olika plats i syskonskaran. Av tabellen framgår också FPA:s uppgifter om antalet stödmånader med utbetalning för barn under tiden mellan september 2021 och augusti 2022. Utkomststöd har varit något vanligare i familjer med små barn än i familjer med barn över 10 år, även om det finns lika många första barn både i familjer över och under 10 år.

STÖDMOTTAGARE	Koefficient enligt grunddelen för ensamstående	Grunddelens belopp	Antal betalda månader under perioden 09/2021–08/2022
Första barnet i åldern 10–17 år	0,7	373,08	153 085
Andra barnet i åldern 10–17 år	0,65	346,43	56 758
Tredje barnet i åldern 10–17 år	0,6	319,78	20 771
Första barnet under 10 år	0,63	335,77	140 253
Andra barnet under 10 år	0,58	309,12	100 136
Tredje barnet under 10 år	0,53	282,47	105 979
Sammanlagt			576 982

2.5 Årssjälvrisk i systemet för läkemedelsersättning

Systemet för läkemedelsersättning har till uppgift att trygga att medborgarna till skäligen kostnader får de läkemedel som behövs vid behandling av sjukdom. Läkemedelsersättningarna är en del av den lagstadgade sjukförsäkringen. Sjukförsäkringslagen (1224/2004) innehåller bestämmelser både om ersättning till patienten för läkemedel och om inkludering av ett läkemedel i systemet för läkemedelsersättning. I 5 kap. 8 § i sjukförsäkringslagen föreskrivs det om en årlig självriskandel, och läkemedelskostnader som överstiger denna ersätts med en tilläggserättning. När årssjälvriskens överskridits betalar den försäkrade 2,50 euro i läkemedelsspecifik självrisk för de läkemedel för vilka tilläggsersättning fås. Nivån för årssjälvriskens är bunden vid levnadskostnadsindexet så att den ändras samtidigt och i samma förhållande som folkpensionerna ändras med stöd av lagen om folkpensionsindex (456/2001).

2.6 Stöd för privat vård och vårdtillägg

Stödet för privat vård av barn är en del av systemet med stöd för barnomsorg som är ett alternativ till kommunal småbarnspedagogik och fungerar vid sidan av det och som det föreskrivs om i lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn (1128/1996). Syftet med systemet är att stödja barnets föräldrar och andra vårdnadshavare för ordnande av vården av barnet samt för att kombinera arbete och familjeliv.

Stöd för privat vård av barn kan fås tidigast från början av den månad då barnet fyller nio månader. Stöd betalas för barn under skolåldern som deltar i privat småbarnspedagogik.

Stöd för privat vård av barn kan sökas av den ena av barnets föräldrar eller av någon annan vårdnadshavare. Folkpensionsanstalten betalar dock alltid stödet direkt till den privata vårdaren eller till en producent av småbarnspedagogik. Stödet för privat vård av barn är beskattningsbar inkomst för den som producerar småbarnspedagogik, men inte för den familj som ansöker om stödet. I stödet för privat vård av barn ingår vårdpenning som betalas för alla barn som berättigar till stöd samt ett inkomstbundet vårdtillägg. Kommunen kan betala kommuntillägg till stödet, vars nivå och villkor kommunen beslutar om. Det totala stödbeloppet per månad kan ändå inte överstiga det belopp som föräldern eller någon annan vårdnadshavare har förbundit sig att månatligen betala till vårdproducenten.

Vårdpenningen enligt stödet för privat vård av barn är från och med den 1 augusti 2022 184,61 euro per barn om barnet är i heldagsvård, och 67,92 euro per månad om barnet är i halvdagsvård.

Vårdpenning och vårdtillägg betalas för varje barn som berättigar till stöd. Vårdtillägget är inkomstbundet och familjens storlek och bruttoinkomster inverkar på vårdtilläggets belopp. Vårdtillägget är högst 155,24 euro per månad för varje barn som berättigar till stöd. Vårdtillägg betalas för alla barn under skolåldern som är i privat vård, om föräldrarnas inkomster understiger inkomstgränserna. Vårdtillägg betalas till fullt belopp då familjens månadsinkomster inte överstiger en inkomstgräns som beräknas enligt familjens storlek. Vårdtillägg betalas inte om bruttoinkomsten är 2 509,87 euro eller mer per månad.

Bestämmelser om de inkomster som ska beaktas vid bestämmande av vårdtillägget finns i 11 § i lagen om klientavgifter inom småbarnspedagogiken (1503/2016, klientavgiftslagen). Enligt 1 mom. ska som familjens inkomster beaktas barnets, dess förälders eller någon annan vårdnadshavares samt en med föräldern eller vårdnadshavaren i gemensamt hushåll i äktenskap eller äktenskapsliknande förhållanden levande persons skattepliktiga förvärvs- och kapitalinkomster samt skattefria inkomster. Om de månatliga inkomsterna varierar, beaktas som månadsinkomst den genomsnittliga månadsinkomsten under det föregående året. Som skattepliktiga inkomster kan beaktas också motsvarande skattepliktiga inkomster som har fastställts vid den senast verkställda beskattningen, höjda med de procenttal som Skatteförvaltningen årligen bestämmer i sina beslut om beräkningsgrunderna för förskottsuppbörden.

I 11 § 3 mom. i klientavgiftslagen anges de inkomster som inte beaktas. Sådana inkomster är bl.a. barnbidrag, förmåner enligt lagen om handikappförmåner (570/2007), barnförhöjning enligt folkpensionslagen (568/2007), bostadsbidrag, studiepenning, vuxenutbildningsstöd, studiestödet bostadstillägg eller sysselsättningspenning och reseersättning som betalas som utkomststöd.

Enligt Folkpensionsanstaltens statistik över familjeförmåner fick 13 205 personer stöd för privat vård av barn och stöd betalades för 16 264 barn år 2021. Antalet mottagare av vårdtillägg till stödet för privat vård av barn var 1 405. Stödet för privat vård av barn var i genomsnitt 495 euro i månaden för ett barn. Vårdtillägg betalades i genomsnitt 91 euro i månaden och kommuntillägg 375 euro i månaden. Till mottagare av stöd för privat vård av barn betalades kommuntillägg oftare än till mottagare av stöd för hemvård av barn. Under året fick 93 % av dem som fick stöd för privat vård av barn kommuntillägg. En del kommuner stöder familjer med servicesedlar i stället för med stöd för privat vård.

2.7 Bedömning av nuläget

Över 110 000 barn bor i familjer med låga inkomster. Enligt Statistikcentralens statistik över inkomstfördelningen har barnfamiljer problem med försörjningen om föräldrarna är ensamförsörjare, har låg utbildning, är arbetslösa eller studerar. Även barnen i familjer med flera barn eller familjer med utländsk bakgrund lider oftare än andra av att familjen har låga inkomster och ekonomiska problem på grund av det. Typiskt för familjer som kämpar med ekonomiska problem är också låga arbetsinkomster samt de sociala förmånernas stora betydelse.

Enligt lagen om utkomststöd beaktas förmånerna med vissa undantag i kalkylen över utkomststöd som inkomst som påverkar utkomststödet belopp. Utkomststödet belopp är skillnaden mellan disponibla inkomster och medel samt de utgifter som enligt lagen om utkomststöd anses nödvändiga. Höjningar i övriga inkomster minskar behovet av utkomststöd och inverkar därmed inte nödvändigtvis direkt på det sammanlagda beloppet av alla de disponibla inkomsterna för dem som får utkomststöd. För att mer pengar ska stå till förfogande är ett alternativ att höja de belopp av grunddelarna som beaktas vid bedömningen av rätten till utkomststöd. Grunddelarna är en kalkylerad storhet som anses täcka de allmänna levnadskostnaderna, såsom mat, kläder, användning av lokaltrafik, telefon osv.

År 2022 är den årssjälvrisk som är bunden till folkpensionsindex i systemet för läkemedelsersättning 592,16 euro, och beloppet ska justeras med folkpensionsindexet 2023. Enligt kalkyler som gjorts enligt en simuleringsmodell bör den årssjälvrisk som är bunden till folkpensionsindex inom systemet för läkemedelsersättning höjas med uppskattningsvis 44 euro till 636,03 euro år 2023, varvid en större årlig självriskandel än tidigare berättigar till tilläggsersättning.

Vid undervisnings- och kulturministeriet bereds en regeringsproposition där det föreslås att lagen om klientavgifter inom småbarnspedagogiken ändras. Klientavgifterna för småbarnspedagogik sänks genom att inkomstgränserna höjs med 33 procent. Om avgifterna för privat verksamhet är avsevärt högre än avgifterna för kommunal småbarnspedagogik kan detta minska valfriheten inom småbarnspedagogiken för familjer med låga inkomster. Därför föreslås det att vårdtillägget till det inkomstbundna stödet för privat vård av barn höjs med 100 euro.

3 Målsättning

Syftet med propositionen är att stödja i synnerhet barnfamiljer genom att tillfälligt höja förmånerna i en exceptionell ekonomisk situation där bl.a. hushållens kostnader för mat, energi och resor har stigit. Målet är att rikta stöd till barnfamiljer med låga inkomster som löper risk att drabbas av fattigdom. Ett ytterligare mål är att genom en frysning av årssjälvrisk i systemet för läkemedelsersättning också stödja ställningen för dem som betalar mest för sina läkemedel vid behandling av sjukdom.

Kostnadsökningen beräknas vara temporär, varför höjningarna av förmånerna och frysningen av den årliga självriskandelen för läkemedel (det s.k. pristaket) genomförs som en temporär åtgärd.

Syftet med den permanenta höjningen av vårdtillägget till stödet för privat vård av barn är att stödja familjer med låga inkomster som använder privata småbarnspedagogiska tjänster.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

I propositionen föreslås det att barnförhöjningen inom utkomstskyddet för arbetslösa höjs med 20 procent, att utkomststödets grunddel för barn under 18 år höjs med 10 procent, att studiepenningens försörjarförhöjning höjs med 10 euro och att barnbidragets ensamförsörjartillägg höjs med 5 euro per månad. I propositionen föreslås dessutom att det år 2023 inte görs någon indexjustering av beloppet för årssjälvrisk i systemet för läkemedelsersättning enligt sjukförsäkringslagen, dvs. att självrisken fryses till 2022 års nivå. Lagändringarna föreslås vara tidsbegränsade och gälla 2023.

Det föreslås att det fulla beloppet av vårdtillägget till stödet för privat vård av barn höjs med 100 euro från och med den 1 mars 2023. Lagändringen är permanent.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Ekonomiska konsekvenser

4.2.1.1 Konsekvenser för den offentliga ekonomin

En höjning av barnförhöjningen inom utkomstskyddet för arbetslösa med 20 procent skulle för FPA:s arbetslöshetsförmåners del medföra kostnader på ca 26 miljoner euro. Arbetsmarknadsstödet andel av kostnaderna är 21 miljoner euro, varav staten finansierar 16 miljoner euro och kommunerna 5 miljoner euro. Grunddagpenningens andel av kostnaderna är 5 miljoner euro, som i sin helhet finansieras av Sysselsättningsfonden. När det gäller den inkomstrelaterade dagpenningen innebär höjningen av barnförhöjningen en kostnad på uppskattningsvis 19 miljoner euro, varav ca en miljon euro hänförs till arbetslöshetskassorna och resten till Sysselsättningsfonden.

Höjningen av studiepenningens försörjarförhöjning ökar statens utgifter med 1,7 miljoner euro och höjningen av barnbidragets ensamförsörjartillägg med 9 miljoner euro 2023. Höjningen av vårdtillägget till stödet för privat vård av barn ökar kommunernas utgifter med ca 1,3 miljoner euro 2023 (på årsnivå 1,5 miljoner euro). Höjningen av utkomststödets grunddel för barn under 18 år ökar utgifterna för det grundläggande utkomststödet med 18,5 miljoner euro. Å andra sidan minskar de övriga förmånsförhöjningar som föreslås i denna proposition utgifterna för det grundläggande utkomststödet med uppskattningsvis 11,5 miljoner euro. Förslaget ökar utgifterna för det grundläggande utkomststödet med ca 7 miljoner euro, varav hälften finansieras av staten och kommunerna. Dessutom beräknas höjningen av barnförhöjningen inom utkomstskyddet för arbetslösa minska utgifterna för bostadsbidraget med ca 2 miljoner euro.

I och med höjningen av utkomststödets grunddel för barn kommer uppskattningsvis 1 000 nya hushåll att omfattas av utkomststödet, och 4 000 hushåll kommer att få extra stödmånader, dvs. rätt till utkomststöd uppstår under flera månader än för närvarande. Om nya klienter får grundläggande utkomststöd, ökar också deras rätt till kompletterande utkomststöd något, och på samma sätt kan det hända att nya klienter hänvisas till socialvårdstjänster. Av utkomststödets totala utgifter stod det kompletterande och förebyggande stödet för 6,6 % år 2021. Kostnadsökningen för välfärdsområdena när det gäller kompletterande och förebyggande utkomststöd är utifrån detta uppskattningsvis 490 000 euro.

Frysningen av årssjälvrisk i systemet för läkemedelsersättning ökar utgifterna för läkemedelsersättningar med ca 13 miljoner euro, varav statens andel är 8,7 miljoner euro. Resten finansieras med de försäkrades sjukvårdspremier. Förslaget konsekvenser för sjukvårdspremien är dock små.

Förslaget ökar utgifterna i de offentliga finanserna med sammanlagt 75 miljoner euro, varav statens andel är 36,9 miljoner euro, kommunernas andel 9,8 miljoner euro och den andel som ska täckas med försäkringspremierna 28,3 miljoner euro. Dessutom har propositionen ringa konsekvenser för välfärdsområdenas utgifter.

FPA tar månatligen i efterskott ut kommunernas finansieringsandel av arbetsmarknadsstödet, varvid kommunernas utgifter ökar med 5 miljoner euro år 2023. Förmånsutgifterna för det grundläggande utkomststödet finansieras till hälften med statens finansieringsandelar och till hälften med kommunernas finansieringsandelar. Förmånsutgifterna för det grundläggande utkomststödet finansieras varje budgetår till fullt belopp genom statsbudgeten. Kommunernas finansieringsandel på 50 procent beaktas genom att det i den statsandel för basservice som betalas till kommunerna görs motsvarande minskning det andra året efter budgetåret i fråga (år 2025).

Kommunerna kompenseras för kostnaderna för den permanenta nivåhöjningen av vårdtillägget till stödet för privat vård av barn genom en ändring av utdelningen av samfundsskatten.

	Sammanlagt	Staten	Kommunerna	Välfärdsområdena	Försäkringsavgifter
Bruttoeffekter					
Höjning av barnförhöjningen inom utkomstskyddet för arbetslösa (förtjänstskydd)	19				19
Höjning av barnförhöjningen inom utkomstskyddet för arbetslösa (arbetsmarknadsstöd)	21	16	5		
Höjning av barnförhöjningen inom utkomstskyddet för arbetslösa (grunddagpenning)	5				5
Höjning av barnbidragets ensamförsörjartillägg	9	9			
Höjning av studiestödets försörjarförhöjning	1,7	1,7			
Höjning av utkomststödet grunddel för barn	18,5	9,25	9,25	ringa	
Höjning av vårdtillägget till stödet för privat vård av barn från och med den 1 mars 2023	1,3		1,3		
Frysning av takbeloppet för läkemedelskostnader	13	8,7			4,3
Inbesparingar i bostadsbidraget					
Barnförhöjning inom utkomstskyddet för arbetslösa	-2	-2			
Inbesparingar i utkomststödet					
Barnförhöjning inom utkomstskyddet för arbetslösa	-10	-5	-5		
Höjning av barnbidragets ensamförsörjartillägg	-1,3	-0,65	-0,65		
Höjning av studiestödets försörjarförhöjning	-0,2	-0,1	-0,1		
Sammanlagt	75	36,9	9,8	ringa	28,3

4.2.1.2 Konsekvenser för hushållen

Det föreslås att barnförhöjningen inom utkomstskyddet för arbetslösa höjs med 20 procent, att utkomststödet grunddel för barn under 18 år höjs med 10 procent, att studiepenningens försörjarförhöjning höjs med 10 euro och att barnbidragets ensamförsörjartillägg höjs med 5 euro per månad. I propositionen föreslås dessutom att det år 2023 inte görs någon indexjustering av beloppet för årssjälvrisk i systemet för läkemedelsersättning enligt sjukförsäkringslagen, dvs. att självriskens fryses till 2022 års nivå. Lagändringarna föreslås vara tidsbegränsade och gälla 2023. Det fulla beloppet av vårdtillägget till stödet för privat vård av barn höjs permanent med 100 euro.

Arbetslöshetsförmånen höjs, om förmånstagaren försörjer barn under 18 år. I tabellen nedan presenteras barnförhöjningens belopp per dag och månad, både för närvarande och efter den föreslagna förhöjningen. Siffrorna är enligt indexnivån i slutet av 2022. På 2023 års nivå är

beloppen något större till följd av indexjusteringen vid årsskiftet. Barnförhöjningen inom utkomstskyddet för arbetslösa är skattepliktig inkomst, så effekten på de slutliga nettoinkomsterna är mindre. Barnförhöjningen inom utkomstskyddet för arbetslösa beaktas som inkomst till exempel när bostadsbidraget eller utkomststödet bestäms, så höjningen kan påverka storleken på andra inkomstberoende förmåner. Om båda föräldrarna får arbetslöshetsförmån, är båda föräldrarna berättigade till barnförhöjning.

	Nuläge		Efter höjningen		Förändring	
	€/dag	€/mån.	€/dag	€/mån.	€/dag	€/mån.
För ett barn	5,61	120,2	6,73	144,70	1,12	24,08
För två barn sammanlagt	8,23	176,95	9,88	212,42	1,65	35,47
För tre eller flera barn sammanlagt	10,61	228,12	12,73	273,70	2,23	45,58

När försörjarförhöjningen enligt lagen om studiestöd höjs med 10 euro får en studerande som har vårdnad om ett barn under perioden 1.1.2023—31.7.2023 385,40 euro i studiepenning per månad, varav försörjarförhöjningens andel är 117,17 euro. Under tiden 1.8.2023—31.7.2023 beräknas studiepenningen uppgå till 399,87 euro, varav försörjarförhöjningens andel uppskattas till 121,57 euro. Beloppen inkluderar de beräknade indexhöjningarna. Från och med den 1 januari 2024 gäller nivåförhöjningen på 10 euro inte längre och studiepenningens belopp sjunker till 389,49 euro.

Studiepenningens belopp för en studerande som har vårdnad om ett barn under perioden 1.1.2023—1.1.2024

	Studiepenning	Försörjarförhöjning	Sammanlagt
1.1.2023 — 31.7.2023	268,23	117,17	385,40
1.8.2023 — 31.12.2023	278,30	111,1	399,87
1.1.2024 — 31.7.2024	278,30	111,19	389,49

Summan 1.8.2023 är en uppskattning, indexhöjningen bekräftas i oktober 2022

Höjningen förbättrar särskilt försörjningen för barnfamiljer med föräldrar som studerar på heltid och den är motiverad för att säkerställa att stödet räcker till när levnadskostnaderna och inflationen stiger. En höjning av studiepenningens nivå kan minska behovet av studielån hos studerande barnfamiljer.

Barnförhöjningen inom utkomstskyddet för arbetslösa, ensamförsörjartillägget till barnbidraget och studiestödets försörjarförhöjning beaktas som inkomst när utkomststödet fastställs. I propositionen ingår emellertid också en höjning av utkomststödet grunddel för barn varvid också familjer som får utkomststöd får mer pengar i och med att grunddelen för barn höjs. Förhöjningen per barn är ca 32 euro/mån.

	Ny koefficient	Ny grunddel	Ändring av grunddelen
Första barnet i åldern 10–17 år	0,76	405,06 €	31,98 €
Andra barnet i åldern 10–17 år	0,71	378,41 €	31,98 €
Tredje barnet i åldern 10–17 år	0,66	351,76 €	31,98 €
Första barnet under 10 år	0,69	367,75 €	31,98 €
Andra barnet under 10 år	0,64	341,10 €	31,98 €
Tredje barnet under 10 år	0,59	314,45 €	31,98 €

Den sammanlagda effekten av de föreslagna ändringarna ökar inkomsterna i synnerhet för hushåll med låga inkomster. Av den sammanräknade ökningen av hushållens disponibla inkomster ("nettoinkomster") som följer av ändringarna riktas ca 75 procent till de tre lägsta inkomstdecilerna. Ändringarna minskar inkomstskillnaderna mellan hushållen endast lite, eftersom ändringarnas storleksklass är liten jämfört med hushållens inkomstbildning som helhet. Av samma orsak förblir den relativa ökningen av hushållens disponibla inkomster i genomsnitt liten. Den mest betydande ökningen i olika familjetyper är hos hushåll med ensamförsörjare, där de disponibla inkomsterna i genomsnitt ökar med ca 0,6 procent till följd av de föreslagna ändringarna. Ändringarna minskar antalet barn som hör till hushåll som klassificeras som låginkomsttagare med knappt 5 000 barn. Som låginkomstgräns har man då använt 60 procent av medianinkomsten för samtliga hushåll i förhållande till hushållets storlek (den disponibla inkomsten). I den ovan presenterade bedömningen av de sammanlagda konsekvenserna av höjningarna har man inte strävat efter att förutse hushållens inkomstutveckling, utan uppskattningen beskriver endast de föreslagna ändringarnas direkta konsekvenser. Hushållens inkomstutveckling påverkas av många andra faktorer, t.ex. de lagstadgade indexhöjningarna för förmånstagarna. Vid bedömningen av de sammantagna konsekvenserna har konsekvenserna av barnförhöjningen inom utkomstskyddet för arbetslösa, barnbidragets ensamförsörjartillägg, studiestödets försörjarförhöjning samt höjningarna av utkomststödet grunddel för barn beaktats. Vid bedömningen har man också strävat efter att beakta beroendet mellan olika förmåner och skattesystemet. Till exempel är barnförhöjningen inom utkomstskyddet för arbetslösa skattepliktig inkomst, så dess nettoeffekt blir mindre än bruttoeffekten.

Enligt de uppskattningar som gjorts vid Folkpensionsanstalten är effekten av frysningen av års-självrisker för läkemedelskostnader på den genomsnittliga självrisken i simuleringen -2,65 euro. (utgångsläget 170,75 euro, takbeloppet för läkemedelskostnader fryst till 168,10 euro). För största delen (93 %) sker inga förändringar i självrisken, och självrisken minskar för 6,3 % med minst 30 euro. De återstående 0,8 procenten placerar sig ganska jämnt mellan denna förändring (dvs. mer än 0 och mindre än 30 euro).

Årssjälvrisker i systemet för läkemedelsersättning bedöms till följd av propositionen vara ca 43,9 euro lägre än utan frysning. Frysningen av årssjälvrisker uppskattas öka antalet mottagare av tilläggsersättning med cirka 40 000 personer, vilket innebär att antalet mottagare beräknas uppgå till sammanlagt cirka 363 500 personer. Ändringen beräknas beröra äldre personer och personer som är sjukare än genomsnittet.

I samband med den regeringsproposition om en sänkning av klientavgifterna för den småbarnspedagogik som kommunen ordnar som är under beredning vid undervisnings- och kulturministeriet föreslås det också att vårdtillägget till stödet för privat vård av barn höjs. Avsikten med höjningen av vårdtillägget till stödet för privat vård av barn är att göra det möjligt även för familjer med mindre inkomster att fortfarande använda privata småbarnspedagogiska tjänster och att skillnaden mellan klientavgifterna för den småbarnspedagogik som ordnas av kommunen och den som ordnas av privata aktörer inte ska vara så stor. Höjningen av maximibeloppet för vårdtillägget till stödet för privat vård av barn riktar sig till barnen i de familjer med låga inkomster som är berättigade till det inkomstberoende vårdtillägget. Höjningen av vårdtillägget till stödet för privat vård av barn är för de nuvarande mottagarna av vårdtillägget 100 euro för varje barn som berättigar till vårdtillägg enligt indexnivån vid utgången av 2022. Dessutom innebär höjningen av det fulla beloppet av vårdtillägget till stödet för privat vård att vissa nya familjer omfattas av vårdtillägget. Vårdtilläggets belopp minskar med 7,9—11,5 procent av den inkomstdel som överstiger den inkomstgräns som fastställs i lagen. Både inkomstgränsen och den procentsats enligt vilken vårdtillägget minskas beror på familjestorleken. Till exempel är

en familj som består av två vårdnadshavare och två barn under skolåldern som får stöd för privat vård av barn och som har månadsinkomster upp till ca 3 600 euro för närvarande berättigad till vårdtillägg. Efter höjningen kan vårdtillägg fås med månadsinkomster upp till ca 4 900 euro. (inkomster som ska beaktas när familjens vårdtillägg bestäms, indexnivån vid utgången av 2022). På grund av att inkomstområdet breddas blir vårdtillägget för nya stödmottagare som är berättigade till vårdtillägg mindre än höjningen av det fulla beloppet. För närvarande är endast en liten minoritet, ca 7 procent, av dem som får stöd för privat vård av barn berättigade till vårdtillägg.

Hur höjningen av vårdtillägget till stödet för privat vård av barn slutligen riktas beror på om höjningen påverkar den avgift som vårdproducenten tar ut för privat vård (hur stödet så att säga flyter in i priserna). Mottagarna av vårdtillägget utgör endast en liten minoritet av dem som får stöd för privat vård av barn. Därför verkar det inte sannolikt att avgifterna för vården skulle höjas mer allmänt.

4.2.1.3 Konsekvenser för företagen

Vid undervisnings- och kulturministeriet bereds som bäst en regeringsproposition om ändring av lagen om klientavgifter inom småbarnspedagogiken (1503/2016) så att klientavgifterna inom småbarnspedagogiken sänks genom att inkomstgränserna höjs med 33 procent. De sänkta avgifterna gäller inte privata serviceproducenters klientavgifter. I denna regeringsproposition föreslås det att vårdtillägget till stödet för privat vård av barn höjs, och därigenom stöds familjer som använder privata småbarnspedagogiska tjänster. Eftersom endast familjer med en bruttoinkomst på högst 2 509 euro i månaden har rätt till vårdtillägget till stödet för privat vård av barn, gäller höjningen endast barn i familjer som har rätt till vårdtillägget. Antalet mottagare av vårdtillägg uppgick till 1 405 år 2021. Höjningen av vårdtillägget riktar sig således till en liten grupp användare av privata småbarnspedagogiska tjänster, och höjningen torde inte ha någon betydande inverkan på användningen av privata företags tjänster.

4.2.2 Konsekvenser för myndigheterna

Om antalet barnfamiljer som är berättigade till grundläggande utkomststöd ökar som beräknat med ca 1 000 hushåll, ökar också antalet styråtgärder i fråga om det grundläggande utkomststödet inom socialvården något. Från ingången av 2023 ansvarar välfärdsområdena för ordnandet av styrningen. Folkpensionsanstalten ska på kundens begäran överföra ansökan om utkomststöd till välfärdsområdet för behandling, om den innehåller utgiftsposter som omfattas av kompletterande eller förebyggande utkomststöd. I samband med behandlingen av det grundläggande utkomststödet görs dessutom anmälningar enligt socialvårdslagen och lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte till välfärdsområdets socialvård. För närvarande görs anmälningar om ca 10 procent av dem som får grundläggande utkomststöd varje år. Dessa anmälningar ökar alltså för alla välfärdsområdets del med sammanlagt ca 100 personer.

FPA har i sitt utlåtande om regeringens proposition bedömt att — när den föreslagna höjningen av vårdtillägget till stödet för privat vård av barn ökar antalet mottagare av vårdtillägg — kommer lagändringen i fråga att medföra mycket mer arbete vid FPA än beräknat: utöver de ändringsarbeten som hänför sig till behandlingssystemet medför reformen också ett behov av att informera. Enligt FPA:s bedömning kan man också förutse mycket nytt arbete med behandlingen av förmåner när det gäller behandlingen av nya ansökningar om vårdtillägg. Folkpensionsanstalten understödde förslaget att den nya regleringen om vårdtillägg ska träda i kraft senare, från och med den 1 mars 2023.

4.2.3 Övriga samhällliga konsekvenser

De föreslagna höjningarna av förmånerna riktar sig till de familjer där låga inkomster enligt undersökningar är vanligast: hushåll med en förälder, studerandefamiljer och familjer med arbetslöshet.

Den ekonomiska marginalen för barnfamiljer som har fått utkomststöd under lång tid är i allmänhet liten. En stor del av de höjda priserna har gällt livsmedel som utgör en betydande del av konsumtionen i familjer med utkomststöd. Det är nödvändigt att höja utkomststödet grunddel för barn också för att de nu föreslagna höjningarna av andra familjeförmåner även ska gagna barnfamiljer som får utkomststöd. Förslagen främjar för sin del jämlikheten för dessa barn och familjer i förhållande till andra.

Med stöd av den gällande lagstiftningen kan ett barn endast ha en hemadress i befolkningsregistret. Av detta följer att t.ex. förmåner inom den sociala tryggheten vanligen betalas till den adress där barnet har antecknats som boende. Ensamförsörjartillägget till barnbidraget betalas i regel till de föräldrar hos vilka barnet enligt befolkningsdatasystemet bor. Av dem som får ensamförsörjartillägg är 89 procent kvinnor, vilket innebär att höjningen av ensamförsörjartillägg till barnbidraget i huvudsak gäller de hushåll där barnet eller barnen bor med sin mor.

I familjer som får arbetslöshetsförmån kan även den förälder få barnförhöjning hos vilken barnet inte har antecknats som boende. En person har rätt till barnförhöjning också för makens eller sambons minderåriga barn, om barnet bor i samma hushåll. En förälders make eller maka kan också vara berättigad till barnförhöjning i samband med arbetslöshetsförmåner. Likaså betalas studiepenningens försörjarförhöjning till barnets båda vårdnadshavare oberoende av hos vem barnet har antecknats som boende. Utkomststödet grunddel för barn halveras i situationer då barnet bor växelvis hos båda föräldrarna. För vardera beaktas en lika stor andel av barnets utgifter. Vid växelvist boende ökar således också höjningen av utkomststödet grunddel för barn det belopp som blir kvar. När det gäller utkomststöd betraktas också barnets sociala förälder som familj, om han eller hon är gift eller sambo med föräldern. Då beaktas också den sociala förälderns inkomster när rätten till stöd bedöms. Som övriga grundutgifter enligt 7 b § i lagen om utkomststöd beaktas också utgifter som orsakas av att träffa barnet. Grunden för den matpenning som ska beaktas vid bedömningen av utgifterna för umgängesdagarna med barn är barnets grunddel, så höjningarna i den ökar också utgifterna för umgänget som ska beaktas.

Höjningen av barnförhöjningen inom utkomtskyddet för arbetslösa och höjningen av utkomststödet grunddel för barn försvagar i någon mån de ekonomiska incitamenten för arbete. Detta kan ytterligare i någon mån försämra föräldrarnas sysselsättning. I undersökningar har det i allmänhet konstaterats att kvinnors tillgång till arbete är känsligare i fråga om ekonomiska incitament än männens. Sysselsättningseffekten kan därför vara större hos kvinnor än hos män. Incitamenteffekterna kan å andra sidan försvagas av att föräldrarna i sina beslut kan beakta att höjningarna är tidsbundna.

Det har uppskattats att de som drar nytta av frysningen, de vilkas läkemedelskostnader överstiger det frysta takbeloppet men inte det indexjusterade takbeloppet, är äldre personer (75 år eller äldre ca 45 %, 65—74 år ca 24 %, 55—64 år ca 14 %, 45—54 år ca 7 %, 35—44 år ca 5 %, 25—34 år ca 3 %, 19—24 år ca 1 %, 18 år eller yngre ca 1 %) och att nästan alla av dem (87 %) har rätt till s.k. specialersättning, dvs. det kan tänkas att de representerar sjuka personer.

5 Remissvar

På grund av den brådskande tidtabellen för beredningen av propositionen har det inte varit möjligt att ordna någon egentlig omfattande remissbehandling, utan propositionsutkastet skickades för utlåtande under tiden 28.9.—5.10.2022. Yttranden lämnades av följande remissinstanser: Akava ry, Förbundet för Särföräldrar rf, Pensionärsförbundens intresseorganisation PIO rf, Hyvinvointiala HALI ry, Isät lasten asialla ry, FPA, Barnfamiljernas Intresseorganisation rf, Centralförbundet för Barnskydd rf, Lääketeollisuus ry, Mannerheims Barnskyddsförbund, Stjärnfamiljer rf, Rädda barnen rf, SOSTE Finlands social och hälsa rf, STTK rf, Finlands Kommunförbund rf, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, Finlands Yrkesstuderandes Förbund - SAKKI rf, Finlands Gymnasistförbund rf, Suomen Monikkoperheet ry, Suomen opiskelija-Allianssi (OSKU ry), Finlands studerandekårens förbund - SAMOK rf, Finlands studentkårers förbund (FSF) rf, finansministeriet, Befolkningsförbundet samt Förbundet för Ensamstående Föräldrar rf. Utlåtandena kan läsas i statsrådets tjänst för projektinformation under projektnumret (STM083:00/2022).

Helsingfors stad, justitieministeriet, jämställdhetsombudsmannen och Institutet för hälsa och välfärd meddelade att de inte hade någonting att yttra i ärendet.

Nästan alla remissinstanser understödde propositionen och dess mål att särskilt stödja barnfamiljer. Å andra sidan lyftes det i några yttranden också fram att propositionen inte mer allmänt beaktar olika slags hushåll — inklusive hushåll utan barn. I yttrandena ansågs det också att propositionen inte i tillräcklig utsträckning beaktar de föräldrar hos vilka barnet inte är skrivet. I största delen av yttrandena framfördes det att de åtgärder för att stödja köpkraften som presenteras nu inte är tillräckliga med beaktande av till exempel eftersläpningen i barnbidragets köpkraft och den snabba ökningen av levnadskostnaderna. Uppmärksamhet fästes vid behovet av att bedöma om det i stället för tidsbundna höjningar behövs permanenta höjningar. Likaså ansågs det nödvändigt att göra mer övergripande ändringar i förmånssystemet, och i synnerhet i fråga om utkomststödet bör andra förmåner som påverkar systemet granskas.

Finlands Kommunförbund kritiserade i sitt utlåtande propositionsutkastet för att fördelningen av kostnaderna för de offentliga finanserna inte specificerats i tabellform. Dessutom konstaterade man att när uppgifterna inom socialvården i sin helhet överförs på välfärdsområdena vid ingången av 2023 i samband med social- och hälsovårdsreformen, har kommunerna i praktiken inga lagstadgade möjligheter att påverka arbetsmarknadsstödet kommunandelar eller kostnaderna för det grundläggande utkomststödet, om inte kommunen deltar i kommunförsök med sysselsättningen. Kommunförbundet ansåg också att propositionen av denna orsak försätter kommunerna i en ojämlig ställning i förhållande till de kostnader som propositionsutkastet medför för dem. Kommunförbundet krävde att staten till fullt belopp ersätter kommunerna för de merkostnader som de föreslagna höjningarna av förmåner medför. Finansministeriet lyfte i sin respons fram behovet av att närmare bedöma de kostnader som det ökade behovet av kompletterande och förebyggande stöd föranleder de kommande välfärdsområdena.

I sitt yttrande fäste FPA uppmärksamhet särskilt vid förslaget till ändring av vårdtillägget till stödet för privat vård av barn. Enligt FPA kommer den föreslagna höjningen av vårdtillägget till stödet för privat vård av barn, då antalet mottagare av vårdtillägget ökar, att medföra mera arbete i samband med verkställigheten än väntat. FPA understödde förslaget att den nya regleringen om vårdtillägget träder i kraft senare, från och med den 1 mars 2023, och framförde några författningstekniska synpunkter i samband med detta.

I propositionen är det i huvudsak fråga om en temporär reglering som syftar till att i synnerhet stödja köpkraften hos barnfamiljer med låga inkomster i det aktuella läget. Med anledning av remissvaren har motiveringen till propositionen på många ställen preciserats och kompletterats.

6 Specialmotivering

6.1 Barnbidragslagen

7 §. Barnbidragets storlek. I paragrafen föreskrivs det om barnbidragets belopp. Det föreslås att det till paragrafen fogas ett nytt moment som ska gälla under 2023. I momentet föreskrivs det om en höjning av barnbidragets ensamförsörjartillägg med fem euro. Under 2023 ska det nya momentet tillämpas till den del det gäller höjningens belopp i stället för det som föreskrivs i 3 och 4 mom.

Enligt 9 § 2 mom. kan barnbidrag beviljas retroaktivt för sex månader. Om ensamförsörjartillägget efter det att lagen upphört att gälla beviljas retroaktivt för 2023, betalas tillägget förhöjt även i dessa situationer. En motsvarande situation kan också uppstå när besvärsinstansen ändrar FPA:s beslut och barnbidraget beviljas retroaktivt.

6.2 Lagen om utkomstskydd för arbetslösa

6 kap. Arbetslöshetsdagpenningens belopp och varaktighet

6 §. Barnförhöjning. Det föreslås att det till paragrafen fogas ett nytt temporärt 2 mom. Avsikten är att momentet ska gälla under 2023. I momentet föreskrivs det om de barnförhöjningar som 2023 ska betalas till arbetslöshetsdagpenning, grunddagpenning och arbetsmarknadsstöd. Barnförhöjningarna höjs 2023 med 20 procent jämfört med den nivå på barnförhöjningarna som trädde i kraft den 1 augusti 2022. De höjda barnförhöjningarna ska betalas till de arbetslöshetsförmåner som betalas för 2023. För att få förhöjd barnförhöjning ska den arbetslöshetsdag för vilken barnförhöjningen betalas hänföra sig till 2023. Förhöjd barnförhöjning kan betalas ut även om arbetslöshetsförmån söks eller betalas efter utgången av 2023, om den hänförs till 2023.

6.3 Lagen om utkomststöd

9 §. Grunddelens storlek. I paragrafen föreskrivs det om utkomststödet grunddel per månad. Det föreslås att det till paragrafen fogas nya 4—5 mom. som ska gälla under 2023. Under 2023 ska 4—5 mom. tillämpas i stället för 1 mom. 4 och 5 punkten samt i stället för 3 mom. Om utkomststöd beviljas och betalas retroaktivt för 2023 efter utgången av 2023, beaktas storleken på barnets grunddel till det belopp som föreskrivs i 4—5 mom. En höjning med sex procentenheter av utkomststödet grunddel för barn av grunddelen för ensamstående motsvarar med behövlig noggrannhet den eftersträlvade nivåhöjningen på 10 % till grunddelarna för 2022.

I 4 mom. föreskrivs det att med avvikelse från vad som föreskrivs i 1 mom. 4 och 5 punkten är utkomststödet grunddel per månad 2023 för barn mellan 10 och 17 år 76 procent och för barn under 10 år 69 procent av grunddelen enligt 1 mom. 1 punkten.

Om till familjen hör flera barn under 18 år är utkomststödet grunddel år 2023, med avvikelse från vad som föreskrivs i 3 mom., fem procentenheter lägre för det andra barnet och tio procentenheter lägre för det tredje och varje därpå följande barn än vad som anges i 4 mom.

6.4 Lagen om studiestöd

11 b §. Studiepenningens försörjarförhöjning år 2023. Det föreslås att det till lagen temporärt fogas en ny 11 b §, som är i kraft under 2023. I paragrafen föreskrivs om en temporär höjning av försörjarförhöjningen till studiepenningen enligt 11 § 6 mom. med 10 euro 2023. Avsikten är att under perioden 1.1—31.7.2023 höja studiepenningens försörjarförhöjning med 10 euro till den nivå som justerats med folkpensionsindex och som trädde i kraft den 1 augusti 2022. Under vårterminen 2023 är studiepenningens försörjarförhöjning därmed 117,17 euro i månaden. En bestämmelse om detta föreslås i 1 mom. Den höjning på 10 euro som avses i 11 b § 1 mom. är bunden till poängtalet 1733 för folkpensionsindexet.

Enligt 2 mom. justeras det med 10 euro förhöjda beloppet av studiepenningens försörjarförhöjning som avses i det föreslagna 1 mom. den 1 augusti 2023 med iakttagande av bestämmelserna i lagen om folkpensionsindex. Eurobeloppen avrundas till närmaste cent. Indexjusteringen görs temporärt till det förhöjda beloppet av försörjarförhöjningen på motsvarande sätt som det i gällande 11 § 8 mom. föreskrivs om att studiepenningens försörjarförhöjning justeras med index vid ingången av varje läsår. Under höstterminen 2023, dvs. 1.8—31.12.2023, är studiepenningens försörjarförhöjning uppskattningsvis 121,57 euro per månad. För höstterminen 2023 är beloppet av försörjarförhöjningen en uppskattning, eftersom folkpensionsindexets slutliga poängtal, som används för att justera beloppet av försörjarförhöjningen, fastställs i oktober 2022. Vid uppskattningen av beloppet av studiepenningens försörjarförhöjning, som träder i kraft vid ingången av augusti 2023, har man använt poängtalet 1798 för folkpensionsindexet. Därmed baserar sig studiepenningens försörjarförhöjning på följande kalkyl: $1\,798/1\,617 \times 100 = 111,19$ + en nivåförhöjning på 10 euro $1\,798/1\,733 \times 10 = 10,38$, varvid studiepenningens försörjarförhöjning blir sammanlagt 121,57.

6.5 Sjukförsäkringslagen

5 kap. Läkemedelsersättningar

8 §. Årssjälvrisk och rätt till tilläggsersättning. I den gällande paragrafen föreskrivs det om årssjälvrisk för läkemedel och den försäkrades rätt till tilläggsersättning när årssjälvrisk har överskridits. Enligt 1 mom. har den försäkrade rätt till en tilläggsersättning för det överstigande beloppet, om det sammanlagda beloppet av initialsjälvrisk och de icke ersatta kostnader som utgör grund för ersättningen och som den försäkrade under ett och samma kalenderår har haft för sådana läkemedel, kliniska näringspreparat och bassalvor som ersätts den försäkrade enligt detta kapitel överstiger 576,60 euro (årssjälvrisk). Tilläggsersättningen är 100 procent av det belopp som överstiger den läkemedelsspecifika självrisk på 2,50 euro. Enligt 2 mom. är beloppet av årssjälvrisk bundet vid levnadskostnadsindexet så att beloppet ändras samtidigt och i samma förhållande som folkpensionerna ändras med stöd av lagen om folkpensionsindex (456/2001). Beloppet för årssjälvrisk är 592,16 euro 2022.

Det föreslås att ett nytt 3 mom. fogas till paragrafen där det föreskrivs om beloppet av årssjälvrisk 2023. Enligt det nya 3 mom. är penningbeloppet av årssjälvrisk 592,16 euro 2023 trots det som föreskrivs i 1 och 2 mom. Penningbeloppet av årssjälvrisk 592,16 euro år 2022 justeras inte för 2023 i enlighet med förändringen i folkpensionsindexet, och penningbeloppet av årssjälvrisk 2022 kvarstår även som årssjälvrisk år 2023.

6.6 Lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn

5 §. Vårdtillägg. I paragrafen föreskrivs det om vårdtillägg till stödet för hemvård och privat vård av barn. Det föreslås att 2 mom. ändras genom att vårdtilläggets fulla belopp enligt momentet höjs.

Det lagstadgade fulla vårdtillägget är 134,55 euro. Beloppet har angetts enligt 2010 års indexnivå. Det gällande fulla beloppet av vårdtillägget enligt indexnivån vid utgången av 2022 (folkpensionsindex) är 155,24 euro. Det belopp som anges i 2 mom. höjs till 221,22 euro. Enligt nivån på folkpensionsindexet vid utgången av 2022 är beloppet 255,24 euro. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 mars 2023. Till följd av den indexjustering som görs i vårdtillägget vid årsskiftet är den slutliga höjningen i euro något högre än 100 euro. När regeringspropositionen bereddes var det exakta poängtalet för folkpensionsindexet 2023 ännu inte känt.

7 Ikraftträdande

Det föreslås att lagarna om ändring av barnbidragslagen, lagen om utkomststöd, lagen om studentstöd och sjukförsäkringslagen ska träda i kraft den 1 januari 2023 och gälla till och med den 31 december 2023. Lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn föreslås träda i kraft den 1 mars 2023. Avsikten är att ändringen i fråga ska vara bestående.

8 Förhållande till andra propositioner

8.1 Samband med andra propositioner

Avsikten är att samtidigt med denna proposition lämna en regeringsproposition med förslag till ändring av barnbidragslagen och lagen om utkomststöd. Enligt lagförslaget i fråga ska barnbidraget för december 2022 betalas dubbelt till dem som får barnbidrag, och vid beviljande av utkomststöd beaktas inte det dubbla barnbidraget till den del dess belopp överskrider det sedvanliga barnbidraget. Det är fråga om en åtgärd som vidtas för att öka barnfamiljernas köpkraft. Lagarna föreslås träda i kraft den 1 december 2022 och gälla till och med den 31 december 2022, vilket innebär att lagförslaget i fråga inte inverkar på denna proposition.

I lagen om utkomststöd föreslås också ändringar i regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om utkomststöd och till lagar som har samband med den (RP 127/2022 rd). Propositionen i fråga lämnades till riksdagen den 8 september 2022 och behandlas således samtidigt i riksdagen. Propositionen RP 127/2022 rd har dock inga konsekvenser för de ändringar i lagen om utkomststöd som föreslås i denna proposition, och i propositionerna föreslås inte ändringar i samma bestämmelser.

I anslutning till höjningen av vårdtillägget till stödet för privat vård av barn bereds vid undervisnings- och kulturministeriet en regeringsproposition om en permanent sänkning av klientavgifterna inom småbarnspedagogiken från och med den 1 mars 2023 (<https://okm.fi/sv/projekt?tunnus=OKM049:00/2022>). I anslutning till höjningen av vårdtillägget till stödet för privat vård av barn och sänkningen av avgifterna för småbarnspedagogik bereds vid finansministeriet en regeringsproposition om kompensation till kommunerna via utdelningen av samfundsskatten. (<https://vm.fi/sv/projekt?tunnus=VM113:00/2022>).

8.2 Förhållande till budgetpropositionen

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2023 och avses bli behandlad i samband med den.

9 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

De föreslagna ändringarna anknyter till de grundläggande fri- och rättigheterna i 6 och 19 § i grundlagen. De nämnda bestämmelserna gäller jämlikhet och vars och ens rätt att få sin grundläggande försörjning tryggad.

Enligt 6 § 1 mom. i grundlagen är alla lika inför lagen. Denna allmänna jämlikhetsbestämmelse uttrycker huvudprincipen för jämlikhet och jämställdhet. Dessutom omfattar den ett förbud mot godtycke och ett krav på enhanda bemötande i likadana fall (RP 309/1993 rd, s. 46). Jämlikhetsbestämmelsen riktar sig också till lagstiftaren. Vissa medborgare eller medborgargrupper får inte genom lag godtyckligt ges en gynnsammare eller ogynnsammare ställning än andra medborgare eller medborgargrupper. Jämlikhetsbestämmelsen förutsätter dock inte att alla medborgare ska bemötas likadant i alla avseenden, om inte de förhållanden som inverkar på ärendet är likadana. Jämlikhetssynpunkter har betydelse både när man beviljar medborgarna förmåner och rättigheter enligt lag och när man ålägger dem skyldigheter. Dessutom är det typiskt att lagstiftningen på grund av ett visst godtagbart samhälleligt intresse behandlar människor olika bl.a. för att främja faktisk jämlikhet (RP 309/1993 rd, s. 46/II).

Den allmänna jämlikhetsbestämmelsen kompletteras med ett förbud mot diskriminering i 6 § 2 mom. i grundlagen, enligt vilket ingen utan godtagbart skäl får särbehandlas på de särskiljande grunder som anges i bestämmelsen eller av någon annan orsak som gäller hans eller hennes person. Bestämmelsen utgör dock inget hinder för nödvändig positiv särbehandling för att trygga den faktiska jämlikheten, det vill säga åtgärder som förbättrar ställningen och förhållandena för en viss grupp (RP 309/1993 rd). Enligt grundlagens 6 § 3 mom. ska barn bemötas som jämlika individer och ha rätt till medinflytande enligt sin utvecklingsnivå i frågor som gäller dem själva.

Enligt 19 § 1 mom. i grundlagen har alla som inte förmår skaffa sig den trygghet som behövs för ett människovärdigt liv rätt till oundgänglig försörjning och omsorg. Enligt 19 § 2 mom. ska var och en genom lag garanteras rätt att få sin grundläggande försörjning tryggad vid arbetslöshet, sjukdom, arbetsoförmåga och under alderdomen samt vid barnafödsel och förlust av en försörjare. Enligt den paragrafens 3 mom. ska det allmänna också stödja familjerna och andra som svarar för omsorgen om barn så att de har möjligheter att trygga barnens välfärd och individuella uppväxt.

I propositionen föreslås det att barnbidragets ensamförsörjartillägg, barnförhöjningen inom utkomstskyddet för arbetslösa, studiepenningens försörjarförhöjning samt utkomststödet grunddel för barn höjs för att stödja barnfamiljer och kompensera för ökningen av kostnaderna för underhåll av barn. Dessutom föreslås det att årssjälvriskens i systemet för läkemedelsersättning enligt sjukförsäkringslagen fryses till 2022 års nivå år 2023.

Det är i huvudsak fråga om temporära ändringar som beror på en exceptionell prisstegring till följd av det rådande ekonomiska läget. Höjningarna hänför sig till dem som har rätt till barnbidragets ensamförsörjartillägg, arbetslösa, studerande samt barnfamiljer som får utkomststöd. De föreslagna förmånshöjningarna förbättrar således den ekonomiska situationen för de barnfamiljer som enligt undersökningar är i en svagare ställning än andra. Genom de föreslagna ändringarna stöds dessa familjers möjligheter att trygga barnens välfärd och individuella uppväxt samt främjas jämlikheten mellan barn som löper risk att bli fattiga och andra barn.

Lagförslagen kan således behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om temporär ändring av 7 § i barnbidragslagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas temporärt till 7 § i barnbidragslagen (796/1992), sådan den lyder i lagarna 1218/2019
och 559/2022, ett nytt 5 mom. som följer:

7 §

Barnbidragets storlek

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 3 och 4 mom. är den förhöjning som betalas för en
ensamförsörjares barn 68,30 euro per kalendermånad år 2023.

Denna lag träder i kraft den 20 och gäller till och med den 31 december 2023.

Denna lag tillämpas på barnbidrag som betalas för 2023, även om bidraget betalas efter det
att denna lag har upphört att gälla.

2.

Lag

om temporär ändring av 6 kap. 6 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 6 kap. 6 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), sådan paragrafen
lyder i lag 1217/2019, temporärt ett nytt 2 mom. som följer:

6 kap.

Arbetslöshetsdagpenningens belopp och varaktighet

6 §

Barnförhöjning

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 1 mom. betalas till en mottagare av arbetslöshetsdagpenning som försörjer barn under 18 år dagpenningen för 2023 med barnförhöjning, vilken för ett barn är 6,28 euro, för två barn sammanlagt 9,22 euro och för tre eller flera barn sammanlagt 11,88 euro.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023 och gäller till och med den 31 december 2023.

Denna lag tillämpas på arbetslöshetsförmån som betalas för 2023, även om förmånen betalas efter det att denna lag har upphört att gälla.

3.

Lag

om temporär ändring av 9 § i lagen om utkomststöd

I enlighet med riksdagens beslut
fogas temporärt till 9 § i lagen om utkomststöd (1412/1997), sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1317/2018 och 1220/2019, ett nytt 4 mom. i stället för det 4 mom. som upphävts genom lag 1218/2005 och ett nytt 5 mom., som följer:

9 §

Grunddelens storlek

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 1 mom. 4 och 5 punkten är utkomststödet grunddel per månad 2023 för barn mellan 10 och 17 år 76 procent och för barn under 10 år 69 procent av grunddelen enligt 1 mom. 1 punkten.

Om till familjen hör flera barn under 18 år är utkomststödet grunddel år 2023, med avvikelse från vad som föreskrivs i 3 mom., fem procentenheter lägre för det andra barnet och tio procentenheter lägre för det tredje och varje därpå följande barn än vad som anges i 4 mom.

Denna lag träder i kraft den 20 och gäller till och med den 31 december 2023.

Denna lag tillämpas på utkomststöd även om det betalas retroaktivt för 2023 efter att denna lag upphört att gälla.

4.

Lag

om temporär ändring av lagen om studiestöd

I enlighet med riksdagens beslut
fogas temporärt till lagen om studiestöd (65/1994) en ny 11 b § som följer:

11 b §

Försörjarförhöjningen till studiepenningen år 2023

Försörjarförhöjningen till studiepenningen som avses i 11 § 6 mom. betalas förhöjd med 10 euro år 2023. Höjningen är bunden till poängtalet 1733 för folkpensionsindexet.

Det förhöjda beloppet av försörjarförhöjningen till studiepenningen som avses i 1 mom. justeras den 1 augusti 2023 med iakttagande av bestämmelserna i lagen om folkpensionsindex. Eurobeloppen avrundas till närmaste cent.

Denna lag träder i kraft den _____ 20 och gäller till och med den 31 december 2023.

Denna lag tillämpas på studiepenningens försörjarförhöjning som betalas för 2023, även om den betalas efter det att denna lag har upphört att gälla.

5.

Lag

om temporär ändring av 5 kap. 8 § i sjukförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas temporärt till 5 kap. 8 § i sjukförsäkringslagen (1224/2004), sådan den lyder i lagarna 252/2015 och 1319/2018, ett nytt 3 mom. som följer:

5 kap.

Läkemedelsersättningar

8 §

Årlig självriskandel och rätt till tilläggsersättning

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 1 och 2 mom. är beloppet av årssjälvrisken 592,16 euro år 2023.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023 och gäller till och med den 31 december 2023.

6.

Lag

om ändring av 5 § i lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn (1128/1996) 5 § 2 mom., sådant
det lyder i lag 1256/2006, som följer:

5 §

Vårdtillägg

Vårdtillägg till stödet för privat vård av barn betalas för varje barn i familjen. Vårdtilläggets
fulla belopp är 221,22 euro per barn per kalendermånad.

Denna lag träder i kraft

den 20 .

Helsingfors den 20 oktober 2022

Statsminister

Sanna Marin

Social- och hälsovårdsminister Hanna Sarkkinen

1.

Lag

om temporär ändring av 7 § i barnbidragslagen

I enlighet med riksdagens beslut
fögas temporärt till 7 § i barnbidragslagen (796/1992), sådan den lyder i lagarna 1218/2019
och 559/2022, ett nytt 5 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §

7 §

Barnbidragets storlek

Barnbidragets storlek

*Med avvikelse från vad som föreskrivs i 3
och 4 mom. är den förhöjning som betalas för
en ensamförsörjares barn 68,30 euro per ka-
lendermånad år 2023.*

*Denna lag träder i kraft den 20 och
gäller till och med den 31 december 2023.*

*Denna lag tillämpas på barnbidrag som be-
talas för 2023, även om bidraget betalas efter
det att denna lag har upphört att gälla.*

2.

Lag

om temporär ändring av 6 kap. 6 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 6 kap. 6 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), sådan paragrafen
lyder i lag 1217/2019, temporärt ett nytt 2 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

6 kap.

**Arbetslöshetsdagpenningens belopp och
varaktighet**

**Arbetslöshetsdagpenningens belopp och
varaktighet**

6 §

6 §

Barnförhöjning

Barnförhöjning

*Med avvikelse från vad som föreskrivs i
1 mom. betalas till en mottagare av arbetslös-
hetsdagpenning som försörjer barn under 18
år dagpenningen för 2023 med barnförhöj-
ning, vilken för ett barn är 6,28 euro, för två
barn sammanlagt 9,22 euro och för tre eller
flera barn sammanlagt 11,88 euro.*

*Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023
och gäller till och med den 31 december 2023.*

*Denna lag tillämpas på arbetslöshetsför-
mån som betalas för 2023, även om förmånen
betalas efter det att denna lag har upphört att
gälla.*

3.

Lag

om temporär ändring av 9 § i lagen om utkomststöd

I enlighet med riksdagens beslut
fögas temporärt till 9 § i lagen om utkomststöd (1412/1997), sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1317/2018 och 1220/2019, ett nytt 4 mom. i stället för det 4 mom. som upphävts genom lag 1218/2005 och ett nytt 5 mom., som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §

9 §

Grunddelens storlek

Grunddelens storlek

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 1 mom. 4 och 5 punkten är utkomststödet grunddel per månad 2023 för barn mellan 10 och 17 år 76 procent och för barn under 10 år 69 procent av grunddelen enligt 1 mom. 1 punkten.

Om till familjen hör flera barn under 18 år är utkomststödet grunddel år 2023, med avvikelse från vad som föreskrivs i 3 mom., fem procentenheter lägre för det andra barnet och tio procentenheter lägre för det tredje och varje därpå följande barn än vad som anges i 4 mom.

Denna lag träder i kraft den 20 och gäller till och med den 31 december 2023.

Denna lag tillämpas på utkomststöd även om det betalas retroaktivt för 2023 efter att denna lag upphört att gälla.

4.

Lag

om temporär ändring av lagen om studiestöd

I enlighet med riksdagens beslut
fögas temporärt till lagen om studiestöd (65/1994) en ny 11 b § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

11 b §

*Försörjarförhöjningen till studiepenningen
år 2023*

*Försörjarförhöjningen till studiepenningen
som avses i 11 § 6 mom. betalas förhöjd med
10 euro år 2023. Höjningen är bunden till po-
ängtalet 1733 för folkpensionsindexet.*

*Det förhöjda beloppet av försörjarförhöj-
ningen till studiepenningen som avses i
1 mom. justeras den 1 augusti 2023 med iakt-
tagande av bestämmelserna i lagen om folk-
pensionsindex. Eurobeloppen avrundas till
närmaste cent.*

*Denna lag träder i kraft den 20
och gäller till och med den 31 december 2023.*

*Denna lag tillämpas på studiepenningens
försörjarförhöjning som betalas för 2023,
även om den betalas efter det att denna lag
har upphört att gälla.*

5.

Lag

om temporär ändring av 5 kap. 8 § i sjukförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut
fögas temporärt till 5 kap. 8 § i sjukförsäkringslagen (1224/2004), sådan den lyder i lagarna
252/2015 och 1319/2018, ett nytt 3 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

5 kap.

Läkemedelsersättning

Läkemedelsersättning

8 §

8 §

*Årlig självriskandel och rätt till tilläggser-
sättning*

*Årlig självriskandel och rätt till tilläggser-
sättning*

*Med avvikelse från vad som föreskrivs i 1
och 2 mom. är beloppet av årssjälvrisk
592,16 euro år 2023.*

*Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023
och gäller till och med den 31 december 2023.*

6.

Lag

om ändring av 5 § i lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn (1128/1996) 5 § 2 mom., sådant
det lyder i lag 1256/2006, som följer:

Gällande lydelse

5 §

Vårdtillägg

Vårdtillägg till stödet för privat vård av barn
betalas för varje barn i familjen. Vårdtilläg-
gets fulla belopp är 134,55 euro per barn per
kalendermånad.

Föreslagen lydelse

5 §

Vårdtillägg

Vårdtillägg till stödet för privat vård av barn
betalas för varje barn i familjen. Vårdtilläg-
gets fulla belopp är 221,22 euro per barn per
kalendermånad.

Denna lag träder i kraft

den 20 .